

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 57 - JUNI 2020

[nl](#) [fr](#) [en](#)

PUBLICATIE

'Was opa een held ?' Om meer te weten te komen over dit boek is er de online presentatie, een podcast en een persartikel. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/news/was-opa-een-held\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/was-opa-een-held)

TIJDELIJK AFSCHIED

Na ruim vijftien jaar dienst bij het CegeSoma vertrekt Florence Gillet voor twee jaar ; Florence is verantwoordelijk voor de digitale toegang tot de collecties en digital humanities projecten. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/news/tot-weldra%E2%80%A6\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/tot-weldra%E2%80%A6)

BELGIUM WWII

Ontdek belangrijke aspecten van de start van de oorlog en het begin van de bezetting, via een reeks nieuwe bijdragen. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/news/de-%E2%80%99Congewone%E2%80%9D-zomer-van-1940\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/de-%E2%80%99Congewone%E2%80%9D-zomer-van-1940)

ONDERZOEK

De start van POSTWAREX, een BRAIN-onderzoeksproject over het beleid van doodstraffen voor feiten van collaboratie na WOII, op basis van de archieven van het militair gerecht. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/project/brain-project-postwarex-van-start-gegaan\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/project/brain-project-postwarex-van-start-gegaan)

REFLECTIE

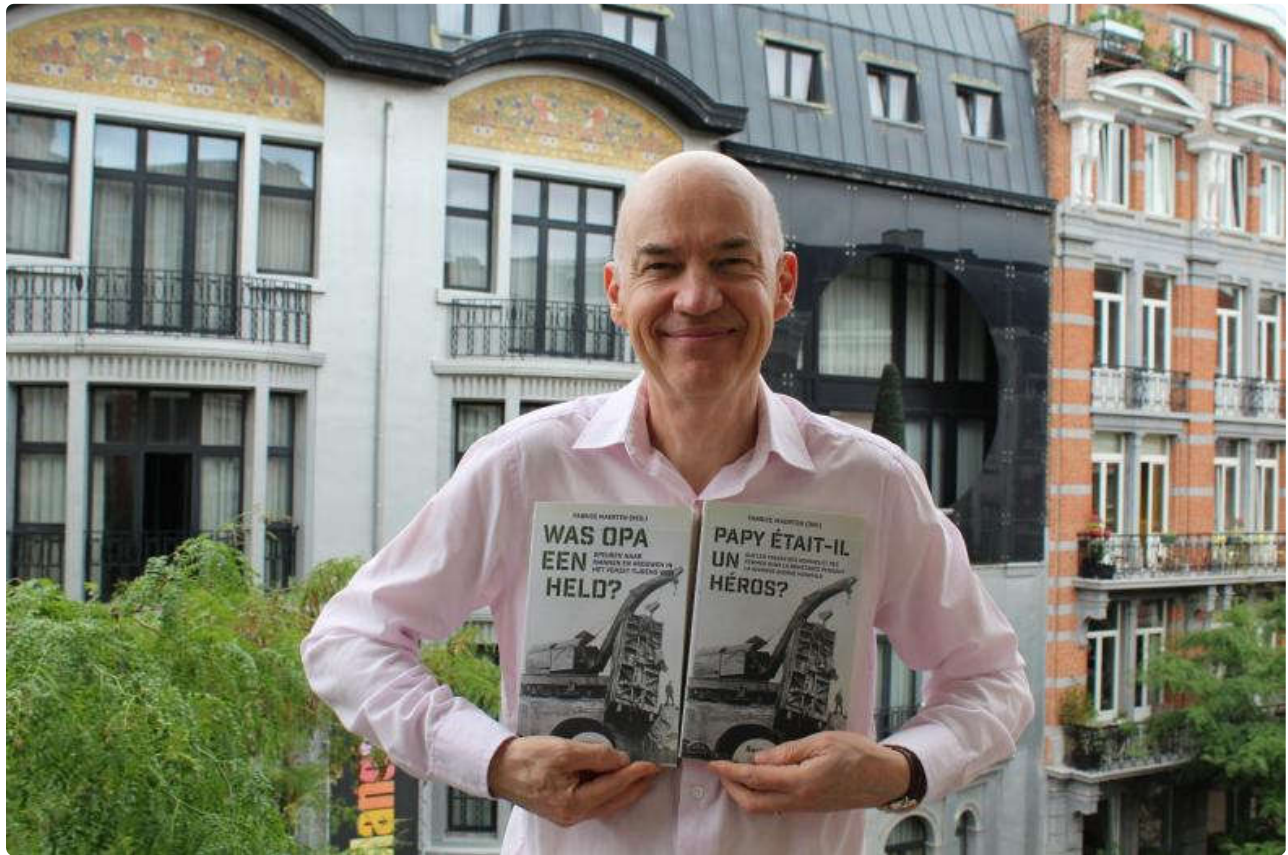
Pleidooi voor meer structurele samenwerking tussen archivariissen en historici op een moment dat de wetenschap onder druk staat van een groeiend wantrouwen. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/news/wetenschap-en-waarheid-archieven-en-onderzoek\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/news/wetenschap-en-waarheid-archieven-en-onderzoek)

DE COVID-19 PANDEMIE

De heropeningsstrategie van het Rijksarchief/CegeSoma en de modaliteiten voor het reserveren van een bezoek aan de leeszaal. [\[MEER INFO \(https://www.cegesoma.be/nl/de-exitstrategie-van-het-rijksarchiefcegesoma\)\]](https://www.cegesoma.be/nl/de-exitstrategie-van-het-rijksarchiefcegesoma)

[Home](#) » [News](#) » Was opa een held?

Was opa een held?

Eind mei verscheen het boek “Was opa een held? Speuren naar mannen en vrouwen in het verzet tijdens WOII”, een essentieel werkinstrument voor wie het parcours van Belgische verzetsstrijders wil reconstrueren. De waarde van deze gids is reeds via verschillende kanalen benadrukt.

Het boek, dat tot stand is gekomen onder leiding van [Fabrice Maerten](#) (lid van de wetenschappelijke equipe van het CegeSoma) en werd ingeleid [Nico Wouters](#) (directeur van de instelling), werd gedurende een uur online voorgesteld door de uitgever. [Deze presentatie](#) is voor iedereen beschikbaar tot 31 augustus 2020.

Daarnaast kan een acht minuten durende [podcast](#) van Fabrice Maerten (in het Frans) bekeken worden samen met de andere online video's van het Rijksarchief.

Tot slot heeft journalist Timmie van Diepen [de gids besproken in Het Belang van Limburg](#) .

[Het boek](#) is uiteraard verkrijgbaar bij het CegeSoma.

Ander nieuws

Tot weldra....

De "ongewone" zomer van 1940

Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek

Belgium WWII in tijden van quarantaine

Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...

Het CegeSoma is aan het telewerken

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Tot weldra...

Tot weldra...

Begin juli neemt onze collega Florence Gillet, die velen onder u wel kennen, loopbaanonderbreking om gedurende twee jaar met haar familie in het buitenland te verblijven.

Voor wie haar niet zou kennen of nooit de gelegenheid heeft gehad haar te ontmoeten schetsen we kort een portret.

Florence behaalde een licentiaatsdiploma Geschiedenis en een master Informatie- en Communicatiewetenschappen en -technologie aan de ULB. Ze werkt reeds zestien jaar voor het CegeSoma. Ze is er gestart met een onderzoeksproject over de maatschappelijke herinneringen van Belgische oud-kolonialen. Sinds 2007 staat ze in voor de uitbouw van de deelsector 'Beeld en Geluid' van de instelling.

Haar onderzoeksdomeinen zijn digitalisering van archief en de impact van informatie- en communicatietechnologie in de menswetenschappen, gegevenskwaliteit, de herinnering aan de kolonisatie en iconografische analyse.

Ze verlaat dus tijdelijk haar post van verantwoordelijke voor digitale toegang tot de collecties en voor projecten inzake digital humanities, alsook haar functie van adjunct van de directeur van het CegeSoma.

Florence, hartelijk dank voor de mooie jaren die we met jou hebben doorgebracht en weet dat we blij zijn dat je voluit je dromen kan realiseren en dat je zal terugkomen vol enthousiasme, inspiratie en collegialiteit: een aantal van je vele kwaliteiten.

Stel het wel !

Ander nieuws

[Was opa een held?](#)

[De "ongewone" zomer van 1940](#)

[Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » De “ongewone” zomer van 1940

De “ongewone” zomer van 1940

We hebben tijdens de lockdown een reeks artikels online gebracht op de website Belgium World War II. Door van bladzijde naar bladzijde te surfen krijgt u een overzicht van een aantal van de belangrijkste feiten van het begin van de oorlog en de bezetting. Hieronder geven we een aantal suggesties om stapsgewijs een aantal – oude zowel als nieuwe – artikels over die periode te ontdekken. Het voorgestelde traject is geen verplichting en de reis is ook niet allesomvattend. Het staat elke bezoeker vrij om zelf op pad te gaan doorheen de artikels.

Op 28 mei 1940 capituleert het Belgisch leger. Het is het begin van een lange periode van bezetting die in totaal meer dan vier jaar zal duren. Om die beter te begrijpen moeten we eerst terugkijken naar 10 mei 1940. Door te surfen doorheen de tijdlijn op de website (rubriek “Gebeurtenissen”, via het menu <https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/gebeurtenissen.html>) zal u merken dat op die dag de “verdachten van mei 1940” werden aangehouden, terwijl duizenden andere Belgen – waaronder ambtenaren en politieke verantwoordelijken – op de vlucht sloegen. Op termijn zal wat wordt bestempeld als postverlating <https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/gebeurtenissen/1940-05-10-postverlating.html> een belangrijke impact hebben op de werking van de Belgische administratie. Het zal ook een motief worden om een aantal lokale verantwoordelijken opzij te schuiven en ze te vervangen door aanhangers van de Nieuwe Orde (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/oorlogsburgemeester.html>).

Maar alvorens dat beleid in voege kwam kende mei 1940 nog andere gebeurtenissen, zoals de Achttiendaagse Veldtocht (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/de-18-daagse-veldtocht-een-heruitgave-van-de-vorige-oorlog.html>) en de massale vlucht van Belgen die zich nog de slachtpartijen onder burgers herinnerden uit de zomer van 1914 (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/vlucht-van-1940-de-de-instorting-van-een-staat.html>). Het is ook het begin van een diepe breuk tussen koning Leopold III (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/persoonlijkheden/leopold-iii.html>) en de Belgische regering, vóór de beruchte vergadering van het Belgisch parlement op 31 mei 1940 (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/limoges-mei-40-de-nederlaag-en-een-boos-en-onmachtig-parlement.html>).

De zomer van 1940 zal voor altijd als zeer bijzonder herinnerd worden. Het Duits militair bestuur wordt geïnstalleerd (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/duits-militair-bestuur-militarverwaltung.html>). Verschillende protagonisten doen pogingen om een regering op de been te brengen; het college van secretarissen-generaal houdt zijn eerste vergadering (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/secretarissen-generaal.html>) en het economisch herstel staat op de agenda (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/galopin-doctrine.html>).

Het verzet (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/verzet.html>) staat nog in zijn kinderschoenen, ook al worden hier en daar een aantal initiatieven genomen (<https://www.belgiumwwii.be/nl/belgie-in-oorlog/artikels/wallonie-libre-la.html>). Maar dat is weer een ander verhaal ...

In de herfst komen we terug met nieuwe suggesties. Een fijne zomer gewenst!

Chantal Kesteloot

Ander nieuws

[Was opa een held?](#)

[Tot weldra...](#)

[Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Het CegeSoma is aan het telewerken](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [Project](#) » BRAIN-project POSTWAREX van start gegaan

BRAIN-project POSTWAREX van start gegaan

World War II

Een aantal weken geleden is het nieuwe onderzoeksproject POSTWAREX van start gegaan. Dit project van twee jaar is een samenwerking van het CegeSoma en de Koninklijke Militaire School (prof. S. Horvat en dr. D. Roden) en wordt gecoördineerd door Dirk Luyten (CegeSoma). Het wil op basis van het archief van het militair gerecht een grondige studie voeren naar de betekenis van de doodstraf bij de bestraffing van de collaboratie. Voor dit project heeft het CegeSoma een nieuwe wetenschappelijk medewerkster aangeworven, Elise Rezsöhazi, die onlangs aan de UCL haar doctoraat in de geschiedenis behaalde.

Het project wordt gefinancierd in het kader van het programma *BRAIN 2.0*. ([Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks](#)) van het federaal wetenschapsbeleid ([Belspo](#)) en wil nagaan hoe het militair gerecht de doodstraf inzette bij de repressie van de collaboratie na Wereldoorlog II. Die repressie was een van de grootste gerechtelijke operaties in de geschiedenis van België en ze heeft nog altijd een impact op de huidige Belgische samenleving.

In het kader van de bestraffing van de collaboratie werden 242 personen die tussen 1944 en 1950 ter dood veroordeeld werden ook effectief terechtgesteld. Het is de grootste uitvoering van executies uit de Belgische

gerechtelijke geschiedenis. De 242 voltrekkingen van de doodstraf vormen een uitzondering in de geschiedenis van de Belgische justitie aangezien er na die periode geen enkele executie meer plaats vond.

Onderzoek gebaseerd op archiefbestanden

De executies leidden tot een stevig maatschappelijke debat. Slechts een aantal aspecten van de “groep van 242” werden bestudeerd aan de hand van de toen beschikbare bronnen. Dankzij de overbrenging van het archief van het militair gerecht naar het Rijksarchief kan grondig onderzoek worden verricht op het volledige archief en kunnen nieuwe aspecten worden bekeken door verschillende soorten bronnen die werden gevormd door het militair gerecht naast mekaar te leggen.

Dit biedt ook de mogelijkheid om een nieuw licht te werpen op de groep zelf, door het profiel van de geëxecuteerden te bekijken in de context van de hele groep van terdoodveroordeelden en door alle onderdelen van het beslissingsproces binnen het militair gerecht te analyseren, van het begin van het strafonderzoek tot de executie zelf.

Het project steunt op nieuw onderzoek over de doodstraf en de uitvoering ervan door het militair gerecht tijdens de Eerste Wereldoorlog, waarna een lange periode volgde waarin de doodstraf niet meer werd toegepast.

Op basis van de resultaten van het onderzoek en met behulp van bronnen die daarvoor worden uitgekozen zal via de website [Belgium World War II](#) aan het grote publiek geduid worden hoe de gerechtelijke beslissingen tot stand kwamen. Ook de contextuele elementen zullen worden meegenomen om een zo breed mogelijk maatschappelijk debat mogelijk te maken.

Het project zal tevens bijdragen tot een beter begrip van de structuur van het archief van het militair gerecht : alle archivalische componenten zullen in beeld komen, zodat aan de hand daarvan pilootprojecten kunnen worden opgezet voor andere onderdelen van het archief.

01/06/2020 – 31/05/2022

Project Manager(s)

Projectmedewerker(s)

Partners

TAGS

[archieff](#) [repressie van de collaboratie](#) [gerechtsgeschiedenis](#)

© Cegesoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek

Wetenschap en waarheid : archieven en onderzoek

De wetenschap staat vandaag steeds meer onder druk. Populistische partijen stimuleren het wantrouwen in wetenschappers en in wetenschappelijke instellingen. Via sociale media worden complottheorieën gelanceerd en 'alternatieve feiten' als waarheid verkocht. Ook de donkere pagina's uit ons verleden worden vandaag dankbaar misbruikt voor bewuste politieke verdraaiingen en desinformatie. In een voorpublicatie uit de reeks 'Miscellanea archivistica: studia' publiceert [Nico Wouters](#) (CegeSoma/Rijksarchief) een korte reflectie over de samenwerking tussen archivariissen en historici die werken met 'mensenrechtenarchieven'. U vindt deze paper [hier](#).

Mits samenwerking, kunnen archivariissen en historici een grotere rol spelen in uiteenlopende aspecten van de verwerking van een traumatisch verleden. Nico Wouters beargumenteert dat de huidige druk op 'wetenschappelijke waarheid' een meer structurele vorm van samenwerking tussen archivariissen en historici vereist. Het CegeSoma kan als onderzoekscentrum binnen het Rijksarchief dienen als interessante testcase, en zelfs als model voor hoe zo'n dialoog er concreet zou kunnen uitzien. Voor meer informatie over deze akten, klik [hier](#).

Ander nieuws

[Was opa een held?](#)

[Tot weldra...](#)

[De "ongewone" zomer van 1940](#)

[Belgium WWII in tijden van quarantaine](#)

[Ontdek de publicaties van het CegeSoma of laat anderen ze ontdekken...](#)

[Het Cegesoma is aan het telewerken](#)

© Cegesoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

De exitstrategie van het Rijksarchief/CegeSoma

Het Rijksarchief/CegeSoma zal uiteraard alle **voorzorgsmaatregelen** treffen om de veiligheid van zowel bezoekers als medewerkers te waarborgen. Het aantal beschikbare plaatsen wordt beperkt naargelang de mogelijkheden die elke leeszaal te bieden heeft. Om je bezoek zo optimaal mogelijk voor te bereiden, kan je [hier de bijzondere voorzorgsmaatregelen voor de strijd tegen Covid-19 raadplegen](#).

Het grote publiek kan de leeszalen van het Rijksarchief/CegeSoma opnieuw bezoeken, **op afspraak en mits het dragen van een mondkapje**. Wie een plaats wil reserveren, moet minstens 2 werkdagen vooraf via e-mail contact opnemen met de betrokken dienst van het Rijksarchief. De coördinaten van onze diensten zijn [hier](#) te vinden. Het maximum aantal bezoekers per dag is beperkt. U ontvangt dus altijd eerst een bevestiging per e-mail van de datum, waarna uw reservatie definitief is. Stukken worden aangevraagd [via onze online catalogus PALLAS](#). Let op : als u grote hoeveelheden aanvraagt uit ons depot in de Belgradostraat, gelieve dan rekening te houden met een eventueel langere wachttijd. Studenten moeten bij hun bezoek aan de leeszaal in het bezit zijn van een studentenkaart en doctorandi van een bewijsstuk waaruit blijkt dat ze verbonden zijn aan een fonds voor wetenschappelijk onderzoek, een universiteit of wetenschappelijke instelling.

- Intussen blijven we onze **minimale dienstverlening** maximaal invullen en blijven we inzetten op de uitbreiding van onze [archieven en archieftoegangen online](#). Alle Rijksarchieven (waaronder het CegeSoma) blijven bereikbaar via telefoon en e-mail.
- Om de langdurige sluiting van de leeszalen enigszins te verzachten, worden de **bestandscontroles** die nog gepland stonden voor 2020 **geannuleerd**.
- Alle **publieke evenementen**, colloquia, bezoeken van groepen, recepties, boekvoorstellingen, opleidingen, e.d. die het Rijksarchief/CegeSoma organiseert, zijn **tot en met 31 augustus 2020** afgelast.
- **Transporten** worden geleidelijk aan hervat op maandag, dinsdag en woensdag, op voorwaarde dat de voorzorgsmaatregelen (afstand van 1,5 meter e.d.) gerespecteerd kunnen worden.

Tijdens de periode van sluiting van de leeszaal kan u via onze [digitale leeszaal](#) toch bepaalde opzoeken doen zoals :

- De **algemene catalogus Pallas** vindt u via [deze link](#)
- De **beschrijving van de inhoud van een aantal fondsen en collecties** vindt u [hier](#)
- **Bepaalde gedigitaliseerde documenten** zijn [online raadpleegbaar](#)
- **Thematische fiches die u helpen bij het onderzoek** vindt u onder de knop [Hoe een onderzoek beginnen ?](#)

Blijf op de hoogte via onze website en via [Facebook](#). We danken u voor uw begrip.

© Cegesoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11